

**Partij voor
de Dieren**

Heerlen

Ik ben opgegroeid in een tijd dat het leven overzichtelijk was met overzichtelijke keuzes op een gemengd boerenbedrijf in Luxemburg. We kwamen niets tekort. Een groot erf met volop speelmogelijkheden. In 1965 verhuisden we naar Limburg. Een warm groot gezin met hardwerkende ouders die alles over hadden voor hun kinderen. Geen rijkdom, tevreden zijn met wat er was, je best doen. We waren gezond. Vakantievieren dat deden we thuis. Het beeld van de jaren zestig en zeventig. Ook toen kwamen we niets tekort. We leefden onbezorgd. Pas heel laat, zo vanaf 2014 hoorde ik over klimaatverandering en vervolgens bleek dit een symptoom van een veel groter probleem, toen pas raakte ik politiek geïnteresseerd. De onbezorgheid die mijn generatie grotendeels gekend heeft is voorgoed weg en komt nooit meer terug.

Voorzitter, ik begin mijn betoog.

De begroting die we vandaag bespreken, heeft veel inzet gevraagd en die inzet is geslaagd. Maar er is nog een begroting en die wordt vaak vergeten: de ecologische begroting.

In 2024 viel Earth Overshoot Day op 1 augustus, de dag waarop de mensheid die ecologische begroting overschreed. Overshoot betekent dat we natuurlijke hulpbronnen zodanig verbruiken dat de ecosystemen dit niet meer kunnen aanvullen en zich niet meer kunnen herstellen. Vanaf die dag begonnen we op de toekomst in te teren, op de leefbaarheid voor mens, niet-menselijk leven en komende generaties.

Nederland doet het relatief nog slechter. De Nederlandse Overshoot Day viel dit jaar al op 1 april. Dat betekent dat wij in slechts drie maanden tijd ons “jaarlijkse budget” aan hulpbronnen hebben verbruikt. Nederland gebruikt zo’n grote hoeveelheid landoppervlak, grondstoffen en energie dat als de hele wereld zo zou functioneren, er meer dan drie aardbollen nodig zouden zijn. Maar, voorzitter, zoals we allemaal weten: we hebben er maar één aarde.

De Werkelijke Schade van Onze Overconsumptie

Levende wezens vertonen bepaalde patronen: bij overvloed van energie neemt hun aantal sterk toe tot het moment dat zg. negatieve feedbacks voor een afname zorgen. Onze overvloed bestond uit fossiele energie; alle problemen van dit moment zijn een teken, dat nú de negatieve feedbacks een rol gaan spelen: de biodiversiteit neemt af, het klimaat wordt grilliger en gevaarlijker, grondstoffen schaars, er ontstaan pandemieën en steeds meer conflicten die in essentie over schaarse grondstoffen gaan. Onze overconsumptie dwingt om

verantwoordelijkheid te nemen en keuzes te maken die huidige en toekomstige generaties zullen treffen.

De Rol van Gemeentelijk Beleid in Duurzaamheid

De komende jaren krijgt Heerlen te maken met begrotingstekorten, zo wordt voorzien. Maar dat tekort valt in het niet bij het ecologische tekort dat we hebben opgebouwd. Dit tekort zou in ons beleid en onze discussies centraal moeten staan. Tom Murphy geparafraseerd: *“we geven prioriteit aan allerlei mensenzaken. Dat heet supremacie. Dit vernietigt ecosystemen. We moeten ecosystemen op de eerste plaats zetten en daarna kijken wat we ons nog kunnen veroorloven.”*

Overheden hebben de verantwoordelijkheid om hun inwoners te beschermen,. Dit kan alleen door ons beleid te richten op lange-termijn duurzaamheid.

De beperking van broeikasgassen is hier een belangrijk onderdeel van. Wetenschappers stellen dat deze uitstoot drastisch teruggebracht moet worden, tussen 2030 en 2040. Helaas lijkt het huidige beleid niet voldoende ambitieus om de deadline te halen. Steden als Amsterdam, Utrecht, en Den Haag werken aan klimaatneutraliteit tegen 2030, zij spelen, samen in een groep van 100 geselecteerde steden, een voortrekkersrol in de strijd tegen de klimaatcrisis. Andere steden kunnen hier straks van leren.

De Gevolgen van Klimaatverandering

Natuurgeweld, voedseltekorten, grondstoffenoorlogen en levensbedreigende temperaturen zullen wereldwijd tot grote migratiestromen leiden. Daarbij vergeleken is het huidige vermeende migratieprobleem peanuts. Daarom is het essentieel dat we onze prioriteiten herzien en een koers varen die de veerkracht van onze stad en de leefbaarheid van onze regio veiligstelt. Ook Heerlen maakt zich zorgen citeer uit de begroting, pag. 97: “Steeds duidelijker wordt ook dat we niet goed zijn voorbereid op de effecten van klimaatverandering op welzijn van mens en dier, onze biodiversiteit en economische veerkracht. De mondiale ontwikkelingen maken duidelijk hoe kwetsbaar we zijn als maatschappij” einde citaat.

Partij voor de Dieren stelt daarom voor om op korte termijn en met het oog op allerlei mogelijke toekomstige crises te gaan nadenken over het onderwerp weerbaarheid.

Stel Zuid-Oost Nederland komt terecht in een Valencia-scenario of een ander extreem weersfenomeen. Dan is er de Veiligheidsregio, zult u zeggen voorzitter! Zijn zij opgewassen tegen rampen van zulke omvang? We kunnen hopen dat het niet voorvalt, maar daar zijn we er niet mee. Von der Leyen: Overheden en burgers moeten zich beter voorbereiden op noodsituaties.

De Eiwittransitie als Oplossing

Een andere sleutel tot het terugdringen van onze ecologische voetafdruk ligt in de eiwittransitie. De productie van dierlijke eiwitten, zoals vlees en zuivel, legt een onevenredig grote druk op het milieu o.a. door de uitstoot van broeikasgassen, het hoge landgebruik en de intensieve waterconsumptie. Door meer plantaardige eiwitten te consumeren kunnen we deze impact verlagen en de natuurlijke hulpbronnen efficiënter gebruiken. Jaarlijks is er het

Zomermaanfest waar heerlijk voedsel wordt gepresenteerd door lokale ondernemers. Het enige festival van deze aard in Limburg. Als stad kunnen we ook de Nationale week zonder Vlees en Zuivel op de kaart zetten.

De actie Steenbreek is van belang om o.a. biodiversiteit te bevorderen, maar de eiwittransitie is vele malen belangrijker voor behoud van de soortenrijkdom. En het creëren van een duurzame voedselvoorziening is niet alleen goed voor het milieu en de dieren, maar ook voor de voedselzekerheid in de toekomst.

Bezuinigingen: Korte Termijn- versus Lange Termijnvisie

De vraag rijst wat de rol van bezuinigingen in de gemeentebegroting is ten opzichte van deze ecologische uitdagingen. Bezuinigingen die leiden tot het schrappen van duurzame initiatieven kunnen uiteindelijk hogere kosten met zich meebrengen door de toenemende druk op het milieu. Programma's gericht op energie-efficiëntie, het stimuleren van lokaal voedsel, of het bevorderen van milieu-educatie kunnen juist op middellange termijn leiden tot besparingen en een verbeterde kwaliteit van leven.

Door juist nu te investeren in duurzaamheid, kunnen we de toekomst veiliger en stabielere maken. Het is belangrijk dat we als gemeente bewuste keuzes maken die duurzaamheid bevorderen. In onze stad werken we daar hard aan, dat mogen we niet loslaten.

Conclusie

Voorzitter, onze ecologische voetafdruk moet een fundamenteel element zijn in de discussies over onze begroting en toekomstplannen. We hebben de verantwoordelijkheid om beleid te voeren dat de planeet en haar grondstoffen beschermt, in plaats van deze ondoordacht te verbruiken. Een stadsgebied dat met haar werkgelegenheid in dienst staat van ecologie, zodat we een samenleving creëren die toekomstbestendig en duurzaam is. Bouwen aan sociaal kapitaal, niet de groei van de economie maar de bloei van de samenleving moet voorop staan.

Wij dienen drie moties in, die ik morgen toelicht.

PvdD dankt alle mensen die vóór en achter de schermen hebben meegewerkt om het om deze precaire klus tot stand te brengen. Dank aan de griffie, die ons het jaarrond deskundig en vriendelijk bijstaat.